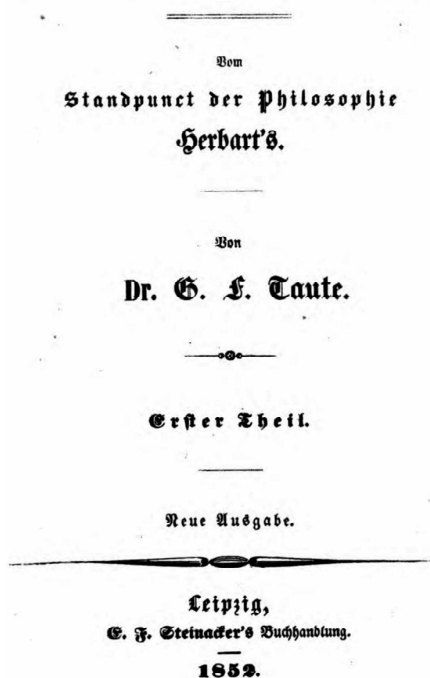

Wśród nauczycieli wspomnianego już „Realgymnasium” - budynek dzisiejszego Zespołu Szkół - można wspomnieć o **Otto Gutzeit**. Urodzony 29. września 1882 r. we wschodniopruskiej Margrabowej, jak wówczas zwało się Olecko. Królewskie Gimnazjum—co zaskakujące, ukończył jednak aż w Berlinie. Na studia uniwersyteckie wrócił do Prus Wsch. Do Królewca gdzie kształcił się m.in. w łacinie, geografii i historii. Pierwsze lata po odbyciu służby wojskowej, pracuje w królewskim gimnazjum, mieszczącym się na położonej pośród Pregoty wyspie Knipawie. W 1914 r. występuje już jako nauczyciel w Nidzicy.

Religionsphilosophie.

Strona tytułowa fundamentalnej pracy Taute'go *Religionsphilosophie vom Standpunct der Philosophie Herbart's*. Wyd. Steinacker 1840 i 1852, Lipsk

Pamiątkowy znaczek absolwentów
Uniwersytetu w Królewcu

... *dawniej Neidenburg*

Gdy nie było naszej-klasy

Michał Piotr Moszczyński

Wspólną cechą tak modnych portali społecznościowych, jest m.in. praca i szkoła. Nie ma jednak w nich odpowiedzi na pytanie—Kto nauczał w dawnych Nidzickich szkołach?

Do jednych z pierwszych - i można już na wstępie napisać wybitnych najpierw uczniów, a później pedagogów - należał niewątpliwie **Gottfried Friedrich Taute**. Urodził się w Neidenburg'u, w rodzinie miejscowego lekarza 26. listopada 1794 r. , a więc też, zapewne dobrze sytuowanej. Z pierwszych lat wiadomo, że nauki odbywał w Wielbarku. Musiał należeć do nieprzeciętnych skoro już w 1815 można go spotkać na sławnym Uniwersytecie Królewskim (tzw. Albertyna czy Albertina).

Tamże obronił swoją pracę doktorską pt. „*Pochodzenie i wiedzy o religiach*” (Ursprung und Kenntnis der Religionen) w 1822 r. Szybko, bo w

1825 zdobywa habilitację „*Rozprawą o psychologicznym pochodzeniu religii*” (*Schrift über den psychologischen Ursprung der Religionen, Königsberg 1825*) . Pozwala to mu pozostać na Albertynie już w charakterze wykładowcy, i tam też w 1841 zostaje mianowany profesorem.

Kontynuuje pracę jako wykładowca logiki i wprowadzenia do filozofii. Kieruje się zasadą rozwoju myśli filozoficznej swojego wielkiego mistrza i nauczyciela jakim był niewątpliwie Herbart. Życie osobiste upływa mu w odosobnieniu. Prowadził żywot skromny i oszczędny. Przede wszystkim poświęcał się nauce. Zmarł 4. lutego 1862 r.

Otto Sieroka, dr, ur. 24.04.1846 w Neidenburgu. Do gimnazjum uczęszczał w Olsztynku, gdzie też zdał maturę w 1865 r. Do 1869 r. studiuje językoznawstwo na Albertynie. Od 1870 jest już pełnoprawnym nauczycielem i odbywa jednoroczną praktykę w gimnazjum na Knipawie. Ma później także i mazurski okres w życiu. Jest nauczycielem w Ełku, później w Gąbinie. Daje się poznać jako dobry i zdolny wykładowca i niebawem, po wyborach w grudniu 1884 r. w następnym roku 1885 r. otrzymuje posadę dyrektora gimnazjum w Olsztynie. Umiera tamże 13. 11. 1911 r.

Emil Rode pochodził z Broch, spod Królewca – urodził się tamże 2. 09. 1865. Studiował języki staro- i nowożytny. W Neidenburg'u był krótko, około 1888 jako nauczyciel pomocniczy. Później wrócił do północnej części Prus Wsch. Był nauczycielem w Piławie, Welawie i w 1904 w gimnazjum w Tylży.

Także w samej Nidzicy, urodził się 11. 10. 1871 r. **Walther Saydel**. Gimnazja poznał w Królewcu, Raciborzu a nawet we Wrocławiu. Początkowo w 1890 studiuje teologię na tamtejszym uniwersytecie. Następnie historię, geografę i język niemiecki w Kilonii. I znów powraca do Wrocławia. Jednoroczną służbę wojskową odbywa na przełomie lat 1891/92, będąc jeszcze studentem. Można więc sądzić, że do nauki początkowo nie przykładał się. Koniec końców doktoryzuje się i w 1899 zdaje egzamin na profesora szkół średnich. Uczył początkowo w Dortmundzie i Kilonii. Ok. 1914 roku osiada w Görlitz i jak się zdaje swoje dalsze życie zawodowe związał z tym rejonem.

O części nie wiadomo nic więcej poza tym, że pełnili funkcje w szkołach ok. roku 1875 jak **Zernecke** nauczyciel w wyższej Bürgerschule czy Powiatowy Inspektor Szkolny o nazwisku **Zabawa**.

Zapewne w innym czasie ale na tym samym stanowisku był **Ferdinand Eduard Bajohr**. Ten ostatni urodzony 5. 01.1829 w Allenburgu (pow. Welawa). O niektórych trochę więcej - jak **Reinhold Majewski** ur., w 11. XI.1855 w Neidenburgu. Pierwszą zapewne pracę podjął w 1874 r. gimnazjum w Olsztynku (Hohenstein). Od wiosny 1879 r. studiował filologię klasyczną na Uniwersytecie Królewieckim uzyskując tytuł docenta. W 1880 przez rok pracuje w Olsztynie by w roku następnym zostać nauczycielem pomocniczym w Królewskim Gimnazjum w Lycku(dziś Ełk).

Więcej wiadomo o żyjącym już bardziej współcześnie, pochodzącym z Frankfurtu n. Odrą **Alfredzie Martensie**. Ur. 4 lutego 1876, gimnazjum ukończył w rodzinnym mieście. Studiował na uniwersytetach w Berlinie, Jenie, Getyndze i Halle nad Soławą (am Saale). Kształcił się w przedmiotach humanistycznych językach nowożytnych, niemieckim i historii. Na wspomnianym uniwersytecie w Halle w 1901 r. uzyskuje stopień naukowy doktora filologii. Od jesieni 1902 r. przez rok, zatrudniony jest w Królewskim Fryderykańskim Gimnazjum we Frankfurcie n. O. 1903-1904 odbywa obowiązkową służbę wojskową. Po jej ukończeniu awansował na starszego nauczyciela, jednak wkrótce bo od 1 października 1907, zostaje kierownikiem Wyższej „Knaben- und Mädchenschule” a więc sądząc z nazwy zapewne jednej z pierwszych szkół koedukacyjnych w Nidzicy. Jest ona jednak jeszcze w dwóch budynkach. W latach 30-tych liczyły one odpowiednio w Realprogymnasium uczniów: 150; zaś Wyższa Szkoła Żeńska (Höhere Mädchenschule) miała uczennic: 117. W okresie swego pobytu mieszkał na Polnische Strasse, dzisiejszej ulicy Warszawskiej.